

Обществени нагласи за въвеждането на еврото в България – май 2025г.

Резултати от национално представително проучване сред граждани и бизнес

Май 2025г.

През периода 22-28 май агенция Алфа Рисърч проведе второто по ред проучване в рамките на цялостния мониторинг на обществените нагласи във връзка с присъединяването на страната ни към еврозоната. Възложител е Министерство на финансите. Анкетирани по домовете им чрез пряко стандартизирано интервю с таблети са 1200 граждани над 16г. възраст. Отделно са анкетирани 500 собственици или представители на управленско ниво на бизнеса, отговорни за вземането на решения за развитието на компанията.

Основни резултати от проучванията

Нагласите: ръст на подкрепата за присъединяването към еврозоната, но и на притесненията за краткосрочните икономически ефекти

Майското, както и априлското проучване на агенция Алфа Рисърч показват, че след 18 години членство в ЕС и присъединяването на България към Шенгенското пространство, влизането в Европейския икономически и паричен съюз започва да се възприема като логична стъпка в процеса на евроинтеграция. 56% от гражданите и 64% от бизнеса са на мнение, че страната ни трябва да продължи процеса на интеграция, така както е заложено в договора ни за присъединяване.

Спрямо 2022г., когато агенцията проведе аналогично проучване, е налице ръст на подкрепата за присъединяване към еврозоната. През 2022г. съотношението за и против е 33:50, през април 45 за срещу 49 против. Изявлението на президента Румен Радев за провеждането на референдум за готовността за приемане на еврото втвърдява и привърженици, и противници. През май регистрираме почти пълен паритет между двете групи – 46.5% одобряващи присъединяването ни и 46.8% не одобряващи. Силно положителни остават нагласите на бизнеса (66%:34%), като динамика в тях почти не се наблюдава.

Предложението за референдум и организираният протестни действия не са повлияли съществено върху цялостното отношение към еврозоната, тъй като то се определя от по-устойчиви нагласи. Те обаче са катализирани определени притеснения и страхове – чисто икономически, но също опасения, породени от слаба информираност, или манипулативни твърдения в социалните мрежи. Основните от тях са свързани с краткосрочните ефекти от въвеждането и адаптирането към новата валута. По отношение на близкото бъдеще, в съотношение 56%:35% гражданите се опасяват, че приемането ѝ може да доведе до негативни за самите тях последици. При бизнеса оптимистичните очаквания преобладават, но също са налице притеснения за редица практически аспекти в процеса на въвеждане на еврото.

В дългосрочен план тенденцията се обръща – и граждани, и бизнес имат позитивни очаквания за ефектите от присъединяването към еврозоната – 48% по-скоро позитивни срещу 39% по-скоро негативни при гражданите и 61% позитивни срещу 35% негативни – при бизнеса.

Практиките: по-често и интензивно използване на еврото от граждани и бизнес; неясноти къде и как ще се извършва парична обмяна

Нарастването на контактите със страни от ЕС – за работа, обучение, бизнес, туризъм – превръща използването на еврото в позната практика за мнозинството от активните българи. Като граждани на ЕС от близо две десетилетия, три четвърти от сънародниците ни вече са пътували в страна-членка, а 35% сред тях – активно, т.е. от един до няколко пъти годишно. Основавайки се на преки, или косвени наблюдения, около две трети от анкетираните са убедени, че в страните, които използват еврото, се живее по-добре. На обратното мнение са пет пъти по-малко граждани. Тези оценки потвърждават подкрепата за членство в еврозоната като път за постепенно сближаване с останалите европейски страни по стандарт на живот. Бариерите и разделението в обществото произтичат не от нежелание да се върви в тази посока, а основно от ръст на генерираните страхове.

Мнозинството от българите продължават да смятат, че ще се справят сравнително лесно при боравенето с новата валута. 50% нямат никакви притеснения как ще се разплащат с евро, още 25% имат известни притеснения, но смятат, че „по-скоро ще се справят“. Общо 21% имат опасения, че ще им е трудно. Най-уязвими са възрастните хора, и особено самотните възрастни, в малките селища, както и хората с увреждания в по-висока възраст. При тях е силно разпространено плащането в брой, те не са пътували извън България, притеснени са от измами, фалшиви монети и банкноти. Тези хора се нуждаят не само от информационна кампания, но и от подкрепа от страна на местна власт и доброволци по места.

Към момента предпочитаният начин на гражданите да обменят наличните левове, с които разполагат, е в банковите клонове – 66% възнамеряват да ги използват – преди или след въвеждане на еврото. 14% отдават предпочитания на БНБ, като тук роля играе високото доверие към институцията и убедеността, че тя няма да вземе такси. И към момента по-голям дял смятат да обменят левове през обменни бюра (12%), отколкото в пощенски клонове (9%). Вероятно е с увеличаване на информираността потенциалните ползватели на пощенски клонове да нараснат. Тъй като пощите ще бъдат най-популярни в малките населени места, отново остро се поставя въпросът за защита на възрастните и уязвими хора от измами и злоупотреби извън тези помещения.

Информираността: „глад“ за практическа, точна и достоверна информация; поява на нови „бели полета“ с повишаване на официалната информация

Нивата на запознатост на българските граждани с въвеждането на еврото продължават да бъдат ниски, а често информацията, с която разполагат се базира на слухове и непроверени факти. 38% се оценяват като информирани, от които едва 9.6 на сто – като много добре запознати. 59% заявяват, че са неинформирани, от които 20% - изобщо неинформирани. Представителите на бизнеса се определят като много по-добре запознати, но донякъде парадоксално, самооценката за равнище на запознатост през май се влошава спрямо април. Очевидно стъпките, които започнаха да се обсъждат като предстоящи през периода април-май, насочиха вниманието на бизнеса към процеси, за които не си е давал сметка, че предстоят и той започва да осъзнава, че информираността му е по-ниска от предполагаемата.

Проучването регистрира множество „бели полета“ и сред гражданите, и сред бизнеса относно практическите стъпки по въвеждане на еврото. Всеки втори (над 50 на сто) анкетиран посочва, че

няма достатъчно познания по ключови въпроси като: по какъв курс ще се обменя лева в евро; колко време след одобрението на страната, ще се въведе еврото в България; местата, където ще могат да се обменят левове в евро. Между 60 и 70 на сто не знаят за какъв период цените в магазините ще се обявяват и в лева, и в евро; в евро или в лева ще е рестото при пазаруване; ще има ли такси при обмена; докога ще може да се плаща в двете валути, какво ще стане със спестяванията в банка; как ще се преизчислява лизинг/кредит и пр. Фактът, че между половината и две трети от населението няма яснота по такива ключови въпроси, отваря широко вратите за спекулации, заблуди и страхове. Опасенията от измами, спекула и недобросъвестни търговци извежда на преден план въпросите кой ще следи за евентуални злоупотреби и къде и как може да се сигнализира за некоректни търговци и измами.

Като изключително невралгична се откроява темата за курса лев-евро – не само поради липсата на достатъчно яснота по нея, но и поради факта, че тя често е повод за разпространяване на спекулации, фалшиви новини и страхове. Съществена част от гражданите или не са запознати какъв курс ще се прилага при обмяната (20%), или допускат, че той ще бъде променен и хората ще получат по-малко евро за левове си (27%).

Бизнесът също се нуждае от допълнителна информация по тези теми, но на много по-специализирано равнище. Предвид заетостта на представителите на бизнеса и често ненормираният работен ден, те предпочитат информацията по тези въпроси да бъде представена в разнообразни ТВ предавания, позиционирани по различно време от деня – 49% (сутрешни блокове, специализирани коментарни предавания, новини и пр.), а не в едно отделно предаване (19%). На второ място по предпочитание са специализираните интернет сайтове (32%), което още веднъж подчертава значимостта, която се отдава на точната, проверена и надеждна информация. Важно е МФ и БНБ да продължат да популяризират все още слабо познатия сайт www.evroto.bg, както и други специализирани интернет източници на информация.

За широката общественост ТВ, интернет и социални мрежи също са водещи канали за информация. Печатните издания, брошури, листовки, информацията по радиото, са важни допълващи източници за по-високите възрастови групи. Възможността да имат информацията пред себе си и на нейна база да потърсят съвет или консултация е важна за тях. При таргетирането на гражданите е необходимо да се приложи комплексен подход, като се вземат предвид спецификите на отделните аудитории – чрез информация в различни предавания - сутрешни блокове, новини, и пр. (46%); чрез специализирани предавания в строго определен час (33%); в интернет новинарски и специализирани сайтове (30%).

Като цяло, анализът на данните показва, че с нарастване на позитивните сигнали за приемането на България в еврозоната, се увеличава и подкрепата за нея – за голяма част от българите тя е логична стъпка от процеса на евроинтеграция, от по-интензивните пътувания в ЕС, както и от разширяващото се използване на еврото в различни ситуации. Предложението на президента за провеждане на референдум за еврото не е променило устойчивите нагласи за присъединяване към еврозоната, а по-скоро е втвърдило позициите и на привържениците, и на противниците. Първата група декларира по-категорична подкрепа, а във втората се засилват страховете. След като България получи позитивен Конвергентен доклад, заедно с логистичната подготовка за въвеждане на еврото от съответните институции, трябва съществено да се увеличи както конкретната, практическа и точна информация за срокове и ангажменти на всеки един етап от процеса, така и за финансовото отражение върху граждани и бизнес. В противен случай има риск празниците да бъдат заети от нови слухове и фалшиви новини.